

CHRISTI REDEMPTORIS AUSICIO.
DISUTATIO QVINTA

Continens

QVÆSTIONES FORENSES EX
Processu & Ordinatione Judic. vulgo
Gerichts Ordnung.

Serenissimi ac Potentissimi Principis
ac Domini, Dn.

JOHANNIS GEORGII
Ducis & Elect. Sax, &c. Domini nostri clementis,
desumptas,

QVAS

PRÆSIDE

CHRISTIANO TAUBMANNO, U. J. D.
Prof, Publ, Curia Elect. & Facult, Jurid.
Assessoris,

Publicè defendet

CHRISTIAN. SIGISMUND Graff/

*Ad diem 6. Aprilis in Auditorio
Jctorum horis antemerid.*

✻[+]✻

WITTEBERGÆ,
Excudebat JOHANNES HAKE. M. DC. XLIV.

1694 20
20/18

DISPUTATIO V.
Ex Processu Novo Judiciario

Saxon.

A.C.1644
Mart.

PRÆSIDE
CHRISTIANO TAUBMANNO,
D.& P.P.

Respondente

CHRISTIANO SIGISMUNDO Graffen
Misnico.

Tit. XX.

Von der Beweisung.

Erminus probatorius, qui *jure communi arbitrarius*, in foro Saxonico est 6. septimanarum atque trium dierum *Princ. p. 51.*
princ. Etia in causis summariis & incidentibus *Carpz. p. 1. const. 16. defn. 1. Berl. const. 38. n. 13. 18.* Non tamen in *demonstratione*
summariâ, sive Bescheinigung. Carpz. const. 16. def. 16. § 1. 3. t. 7. Resp. 75. Nec in *jure braxandi cerevisiam, wegen des Bierbrawens vnd schenkens* *Carpz. def. 72. Finckelb. obseru. 70. Berl. n. 21.* Et competit ipso *jure* *Ib. n. 25.* Atque de momento in momentum currit. *Carpz. ibid. def. 8. Berl. 37.* Quo sententia per quam alicui probatio injuncta, vires rei judicatae consecuta est, *ib. von der zeit anzurechnen da das Urthel seine krafft erreichet. Carpz. ib. def. 10. Berl. n. 26.*
II. Quid v. si per leutationem vel appellatione fuerit suspensa, vel deserta pronunciata, aut ei expresse renunciatum, an a tempore finiti decendii (Nisi statim in ipso momento publicationis sententia approbaverint *Berl. n. 34.*) terminus probatorius currere incipiat? Neg. Sed pronunciatae desertionis, renunciationis, aut rejectionis *vers. oder der. Ib. Carpz. c. 16. def. 9. § 1. 3. t. 7. Resp. 68. n. 4. Berlich.*

F

lich.

lich. conc. 38. n. 76. 77. Ita ut nulla morae purgatio admittatur ib. n. 29. Modo producents der beweisführer sciverit leutationem ab altera parte fuisse interpositam, eique rursus renunciatum. verb. und die. renuncjation. den producenten gebührlisch notificiret Ib. 109. Carp. part. 1. const. 12. def. 9. & lib. 3. tit. 5. Resp. 47. n. 13. & Resp. 72. n. 6. Vid. d. prac. tb. 13.

III. Sed an *intra hunc terminum probatorium*, probatio plene consummari, testes recipi, jurare, examinari, & reliqua ad perfectam probationem pertinentia fieri debeant? Neg. *vers. seine beweiss* Articul. Berl. concl. 38. n. 38. Modo producents pro expedienda probatione *solicite*, mit fleissigen anhalten/institierit, adversarium testesq; citari petierit, copias articulorum & instrumentorum seu documentorum, unà cum nominibus testium adversario exhiberi fecerit, & in termino ad producendos testes impetrato, comparuerit, testesve *realiter* produxerit, *Ibid. n. 54.* Etiam ultimo die & momento termini. *Carpz. def. 2. & d. l. 3. t. 7. Resp. 69. n. 13. Berl. ib. n. 42.* Nisi producents iusta impedimenta pretendere & probare possit, *Ib. n. 56.* Non tamen *Judicis* negligentia ipsi imputanda. *Carpz. def. 3. & L. 3. t. 7. Resp. 72. n. 2.*

S. nach

Demp. 52.

IV. An autem *Interrogatoria preliminaris*, seu specialia ad causam à productis exhibita admittantur? Neg. *vers. sollen dergleichen* preliminaris ad causam, wie auch die productio documentorum bey den andern interrogatoriis gänglichen verboten sein/Berl. det. 4. *Carpz. l. 3. t. 5. Resp. 50. n. 16.* Ita ut producente quoque non excipiente, à commissariis in examine testium, aut à Judice pronunciantes sint rejicienda. *vers. auch ob schon.*

V. Sed an testibus non juratis credendum? Neg. *Carpz. const. 16. def. 31.* Et quidem in praesentia partium, in Gegenwart der Parteien, den gewöhnlichen zeugen endt præstare debent. Nisi à litigantibus expressè *remissum*, *vers. ohne beydertheile ausdrückliche bewilligung* erlassen. Ita ut testes haud jurati deponentes, *publicatis attestacionibus*, denuo sub juramento examinari possint. *vers. auch C. ib. d. 32.* Creditur tamen assertioni Iudicis etiam non juratae de iis, quae coram eo gesta sunt, *Carpz. c. 16. d. 27.* Ita ut delictum, in conspectu ejus pro tribunali sedentis, commissum, absque ulteriori probatione & processu puniri possit. *Ib. def. 28.*

VI.

VI. At si quis testes contra se productos admittere nolit, an disputatio ante examen instituenda? Neg. *vers.* hette aber Nisi in continenti ejsumodi defectus possit probari *vers.* do er aber B. dec 2.

VII Sed termino probatorio elapso, anne purgatio mora in continenti admittenda? Neg. *vers.* nach verfließung Carpz. c. 16. def. 4. Etiam si in continenti; forsan subsequenti die, testes vel articulos saltem additionales offerre velit. *Ibid.* Usque adeo, ut protestatio illa Advocatis usitata super articulis additionalibus post terminum adjiciendis omnino inutilis sit, nihilque protestanti profit, quamvis terminus productionis non fuerit elapsus, *vers.* ob er ihme solchs bedingt gleich. Carpz. ib. def 5. Et tit. 3. tit. 7. Resp. 69. n. 1. Berl. c. 38. n. 44. Ita ut nec variare, nec intra terminū testibus productis, post illum elapsum, ad probationem per documenta, mit briefflichen vhrkunden confugere, nec viceversa exhibitis documentis, testes & articulos producere valeant litigantes, *vers.* vnd darumb C. def. 7. n. 3.

VIII. An autem terminus iste probatorius ita constrictus, ut nec minor, nec Universitas ulterius admittantur? N. *vers.* Es würde dann. Imò & majores; si unam eandemque causam cum minoribus habeant communem; aut pauperes. Carpz. d. 17. Et alius quispiam in causa favorabili. Ut Mulier in probatione dotis Carpz. d. 18. ad beneficium restitutionis confugere possunt. Carpz. ib. d. 17. 18. 19. 20. Et l. 3. t. 7. Resp. 74. Berl. c. 38. n. 58. Et c. 40. ubi casus 39. refert. Imò quævis causa probabilis ad excusandum à mora sufficiens haberi debet; putz morbus, pestis, bellum &c. *vers.* jedoch. Difficultas siquidem à mora excusat; Ergo etiam à poena moræ, quæ est amissio probationis Carpz. d. 20.

IX. Ergo non tam strictè & præcisè terminus iste observandus? A. Sed ex justa quandoque causa Iudex ad instantiam partis secunda vice, illum prorogare potest. Berl. c. 30 n. 67. Imò tertia vel quarta vice, cum causa tamen cognitione & solemnitate legali, prævio scilicet juramento. Carpz. c. 16. d. 15. Et l. 3. t. 7. Resp. 7. Berl. c. 33. n. 56. Modò prorogatio intra terminum probatorium adhuc currentem, licet ultimo ejus momento petita fuerit, *vers.* jedoch das solche porrogation vor entlicher verfließung derselben zeit ausbracht. Quà concessa is cui probatio injuncta, priores articulos mutare, augere, & plures alios

alios testes producere non prohibetur *ib. Berl. n. 70. 73.* Et tunc terminus probatorius currere incipit à tempore indultæ dilationis *Berl. n. 69.*

§. eben-
mäßsig

X. An autem articulos & testes semel oblatos (nisi in nomine testis erratum *B. n. 51.*) per pœnitentiam quis revocare possit? Neg. Modò realiter nō verbaliter, *absentes tanquam presentes*, producti & solenni juramento obstricti. *C. d. 7. B. n. 41.* Factā tamen publicatione attestationum, repeti possunt testes, ad declarandam depositionem ambigam. *Carpz. c. 16. d. 30.*

XI. Commissarii autem ad examinationem testium deputati, debent citationes maturè emittere: *Producens*, sub pœnā desertæ probationis sollicitè instare, adhibitis *compulsorialibus. vers. des angemastē beweises nach befindung verlustig erkand.* Advocati autem sich bestreuen / das sie sein ründt vnd allein auff das jenige / darauff der sachen grundt stehet / Articuliren, vnd hierinnen allen unnöthigen vberflus vermeiden. *Carpz. Const. 16. def. 3. Berl. 38. n. 5. & C. 44. n. 64.*

XII. An autem in locum *demortuorum* testium, quorum nomina intra terminum probatorium oblata, alii, post lapsum termini, substitui possint? N. Nisi *producens* debitam in promovendā probatione adhibuerit diligentiam, & tamen citra ejus culpam omnes vel plerique saltem testes mortui fuerint, *vers. vnd vff. modo ante publicationem attestationum substituti vers. doch ante publicationem attestationum in fine Berl. concl. 38. n. 46. & 82. Carpz. p. 1. c. 16. def. 5. & l. 3. t. 9. Resp. 86. n. 17.*

TIT. XXI.

Von dem Regenbeweis.

Sicuti probationis, ita & *Reprobationis terminus*, est 6. Septimis & 3. dier. Intra quem *Reproducens* non tantum animum suum declarare, sed etiam articulos reprobatorios & nomina testium offerre, ac insuper omnem diligentiam adhibere debet, ut ante elapsum terminum reprobationes deducantur, & perficiantur, alias
pro

pro elapso habetur. *Princ.* Et currere incipit à die *insinuata* citationis. *vers. jedoch. Carpz. const. 16. def. 12.* Qui tamen in terminum non computandus *Berl. ib. n. 14.* modò legitimum tempus continuerit citatio *Berl. n. 3.*

II. Si autem Reus de reprobatione illà solenniter *protestatus*, & ipsi in sententia expressè reservata non fuerit, an adhuc ad reprobandum admittendus? *Aff. vers. wan ihme Carpz. def. 13. n. 4.* Nisi expressè *reservatio reprobationis* in actis petita, & in subsequenti sententia præterita fuerit, tunc leuterationis beneficio utendum. *Berl. c. 39. n. 7. 10.*

III. Sed quid si probatio *per instrumenta & literaria documenta* tantum fiat, an à tempore recognitionis quoque, vel sententiæ super recognitione lata, terminus reprobatorius currere incipiat? *Neg.* Sed à die *insinuata citationis* ad procedendum super probatione & attestationibus. *vers. Sondern C. d. 13.* Nisi sententiæ super recognitione lata inserta fuerit *clausula*, das nunmehr mit dem bedingten gegenbeweis billich verfahren würde / tunc à die *Judicati. vers. es wäre.* Quæ tamen in actis expressè petenda *vers. solche Clausul Berl. n. 6.*

IV. An autem reproducens *citationem* prævenire possit? *Aff.* Atque tunc terminus *Reprobatorius* currit ab eo ipso tempore, quo ad reprobandum se obtulit, etiamsi citatio ad publicandum nondum emissa fuerit; *Berl. n. 5. Carpz. def. 12. n. 4.* Quo tamen *casu* ulteriori probatione non audiendus *Id. lib. 3. tit. 7. Resp. 70.*

V. Sed an *Reus*, si exceptiones *peremptorias* initio contestari omiserit, postea eas objicere, vel in articulis reprobatoriis deducere possit? *Neg.* Ita ut *judex* super illis ne quidem cognoscere debeat. *vers. vnd hernacher Berl. concl. 39. n. 19. & 21. & conel. 18. n. 62. 66. 71.* Nisi post litem demum contestatam suboriantur, vel ad notitiam *Rei* perveniant; idq; *jurejurando* ejus probetur *vers. Es wäre dann.* Quo casu & *Actori* contra illas exceptiones, *Reprobatorijs reprobatoriorum* uti recte permiffum. *vers. wie auch Carp. const. 3. def. 13. n. 7. & c. 16. d. 14. Berl. decis. 50. n. 10.* Modò *actor* intentionem suam probaverit, alias *Reus* etiamsi ab ipso *Exceptio* non rite probata, absolvitur. *§. uli.*

Si wann a-
ber

§. jedoch
p. 59.

§. do auch

§. es soll
p. 60

¶ 3

Tit.

TIT. XXII.

Von denen Zeugen so sich zeugnis zugeben / ohne erhebliche Ursachen / verweigern / vnd mit was Pöen sie darzu zubringen.

Indubitati juris est, quod quis invitus testimonium dicere teneatur *l. 22. ff. Gl. 19. C. de testibus*. Sed quo medio testis sine justa causa testimonium ferre recusans cogi poterit? Procul dubio indicatione certæ multæ sive pænæ, quæ *de Jure civili est arbitraria*. Saxonicæ vero est *decem aureorum Rehnensium*, pro dimidia parte judici, pro altera producenti applicandorum. *Princ. Berl. concl. 41. n. 24. 25.* modo præcedat legitima citatio, & testi extra locum habitationis evocato, *sumptus* necessarii suppeditentur. *B. n. 7. 8.*

XII. Sed an per hoc à testimonio ferendo liberetur? Neg. Etiam si hanc multam semel atque iterum solverit, *vers. vnd do er gleich*. Sed potius pænâ illa augeri imò alia arctiori (*puta incarceratione, etiam parti ad damna & interesse Berl. lib. n. 31.*) ad id compelli potest *vers. Sondern. Carpz. c. 16. def. 47.* Etiam qui juravit se nolle testimonium perhibere *B. n. 12.* Imò & *Advocatus* & procurator contra suum clientem *Ib. n. 16. & Carpz. c. 16. d. 59. 60.* Etiam Clerici in causis Laicorum, & quidem mediante Juramento *Carpz. c. 16. d. 69.* Quod, *ex sententia Matth. Coler.* non minus affectibus regantur, quam alii privati. *D. Finckelth. Obs. 95.* Non tamen *Sacerdos* de secretis in confessione revelatis. *B. n. 17.* Nec *Proxenetæ*, nisi utriusque partis consensu productus in testem *Ib. n. 18.* Neque *Judex* super iis, ne quidem causa finitâ, quæ respiciunt justitiâ vel injustitiâ suæ sententiæ. *Carpz. d. 61.* Ut & *Notarius* ad testificandum de gestis eoram eo, tanquam *Notario*, compelli possunt *Ib. def. 63.*

XIII. Si autem pendente controversia super testibus ad testificandum cogendis, terminus probatorius elabatur, an parti noceat? *N. vers. vnd wann.* Modò producens debitam diligentiam in cogendis testibus adhibeat, de super *protestetur*, & de ejus diligentia ex actis constet. *vers. er aber gleichwol B. lib. n. 34. Carpz. l. 3. tit. 9. Resp. 86. n. 19.*

TIT.

TIT. XXIII.

Von den Ausländischen zeügen.

Cum testes alterius jurisdictioni, andern gerichtszwang, subjecti nominantur, an Judex seu Commissario debeat implorare *Judicem* illius jurisdictionis, ut testes *compellat in loco sui territorii* ad testificandum? Neg. Berl. *concl. 42. n. 3.* Sed ad instantiā partis producentis, transmissis articulis, nominibus testium, & interrogatoriis, judicem per literas imploratorias mutuiue compulsus (*vulgò compas brieffe*) requirere & petere, ut is vice suā testes recipere, diligenter examinare, & eorum depositiones obfirmatas transmittere velit. Berl. *ib. n. 6. & dec. 117. n. 8.* Ita ut Dominus quoq; feudi, testes jurisdictioni Vasalli subjectos, per ejusdem subsidium citare teneatur *Carpz. c. 16. d. 29.*

II. An vero testes plane peregrini & in longis partibus degentes (*vulgò Ausländische weit entseffene zeügen*) admittendi? Aff. *verb. doben* aber. modò producens illud non protelandi causa, zu verschleiff der sachen, faciat; Alias judex ab eo *Juramentum malitiæ* exigere & certum terminum ad reproducendas ejusmodi depositiones præfigere potest, *vers. do auch Berl. ib. n. 18. Carpz. const. 16. def. 33.*

III. Sed quid si testes in remotis & longinquis locis degant, aut *impedimentū tam justum*, propter quod quis in eum locū, in quo jurandum est, venire non possit, an per *procuratorem* juramentum præstari queat? Aff. Berl. *decis. 117.*

TIT. XXIV.

Von den briefflichen vhrkunden.

Quæ hæcenus de testium nominibus intra terminum probatorium offerendis dicta, an porrigenda quoque ad instrumenta, (*Et privatas scripturas B. concl. 43. n. 6. Carpz. c. 17. d. 3.*) ita ut illorum Copiæ intra 6. septimanas & 3. dies produci, in certos articulos probatorios redigi, & eorum tenor induci debeant? Aff. *prin. Berl. concl. 38. n. 75. Carpz. l. 3. r. 8. Resp. 80. n. 12.* Ad eò ut termino isto elapso, amplius (*Etiam in Leuteratione vel Appellatione. Carpz. l. 3. r. 11. Resp. 106. n. 6.*) non admittantur. *vers. weil auch. B. n. 88 Carpz. const.*

const. 17. def. 1. (Non tamen *recognitio documentorum* intra hunc petenda *Carpz. l. 3. t. 8. Resp. 80. n. 8.*) Etiam si terminus productionis nondum probatus *vers. wann gleich.* Vel de pluribus instrumentis producendis, termino adhuc durante, *protestatus* fuerit. *vers. vnd er ihm. C. ib. d. 2. & l. 2. t. 1. Resp. 8. n. 12. l. 3. t. 8. Resp. 77. n. 5.* Nisi producens documenta nonnulla ante non habuerit, sed *post terminum* demum elapsum invenerit *vers. es were dann B. c. 38. n. 91. & c. 43 n. 5.* Aut tanquam *communis* penes partem adversam sint. *Carpz. d. 6. Berl. n. 17.* Dummodo antea in articulis eorundem mentionem fecerit, & *Compulsoriales* petierit, vel *notitiam* horum, durante termino Sax. se non habuisse juramento suo confirmaverit. *vers. jedoch C. d. 2. n. 6.*

II. Sed an ipsa documenta *originalia* intra terminum probatoriū producenda & recognoscenda? Neg. Sed sufficit, si *Copia tantum eorum* (Etiam Instrumentū ad aliud re referens, non producto relato *B. n. 13. C. d. 4.*) exhibeantur, originalia vero post terminum demum, auch nach dem termin (*Comum Judice non Notario* aut *Consultore B. n. 12.*) producantur *B. c. 43. n. 7. 11.* Non tamen post publicatas attestaciones; Nisi iustā de causā *Ib. n. 8. Carpz. d. 11.*

III. An a. producentem relevet, si una cum libello documenta die *brüeffliche vhrfunden* / exhibeat ad hoc, ut super iis definitivè pronuntietur? Neg. *princ. Berl. c. 43. n. 29.* Nisi post litem contestatā eadem (*realiter Berl. ib. n. 36.*) in vim probationis reproducat *vers. es habe. Carp. d. 9. & l. 3. t. 8. Resp. 77. n. 8.* Aut quæ virtute statuti paratam executionem importent. *vers. es were wann.* Quorum in numero non esse *debitum conditionale* aut in *diem* conceptum *C. d. 32. Cessum d. 33. In Notarii protocollo signatum d. 38. Causam debiti non expriment, d. 39. Scripturam privatā pro scribente d. 34. & Libros Mercatoru d. 35. Bene tamē exemplū instrumenti in Archivis publicis repertum d. 38. Debitū judicialiter confessatū d. 40 & Chartam blancam vulgo *Blanquet* d. 42. judicamus *D. Finckelth. Obs. 8.* Et super iis *officium Judicis* pro executione decernenda imploretur. *vers. vnd würde Carpz. d. 10. & d. Resp. n. 12.* Vel nisi *ad litem ingressum impediendum* producantur; ex iisque Exceptio litis impediens probata fuerit. *verb. oder es Ibid.* Tunc *recognitio Reo* statim injungenda, & istā ritè factā, absque morā regulariter executive procedendum, *verb. dann in den fall Finckelth. Obs. 110. n. 25.**

TIT. XXV.

COROLLARIA.

Ad probationem *superioritatis* administratio Justitiæ Edictorum mandatorumque observantia nec non contributionis exactio plurimum facit.

Quemadmodum *matricula Imperii inscriptus* pro statu Imperij habendus ita & *matricula Academica* studiosum aliquem esse probat.

Documenta literaria in *Judicio possessorio summarissimo* originaliter producta recognosci debent.

Comparatio litterarum in locum Recognitionis non est admittenda.

Modus probandi qui fit *per chartas partitas* *ausgeschittene Zettel* vel *per bacilla fissa* *Kerbhölzer* Juri civili incognitus est ideoque eatenus tantum probat, quatenus moribus vel statutis receptus.

Instrumenta à Doctoribus Juris, qui tamen tabelliones & notarij creati non sunt, confecta valent.

Protestatio illa advocatis literaria documenta producentibus usitata: *se velle iis uti si & quantum pro cliente suo faciant*, nec aliter, non est relevans nec protestantibus prodest.

Mercatorum libris plena fides adhibenda non est.

Per *bulletinum* quis potest pestis vel contagionis suspicionem à se declinare.

Reddito chirographo nomen debitoris videtur remissum.

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

COPIA

ULB Halle
003 862 046

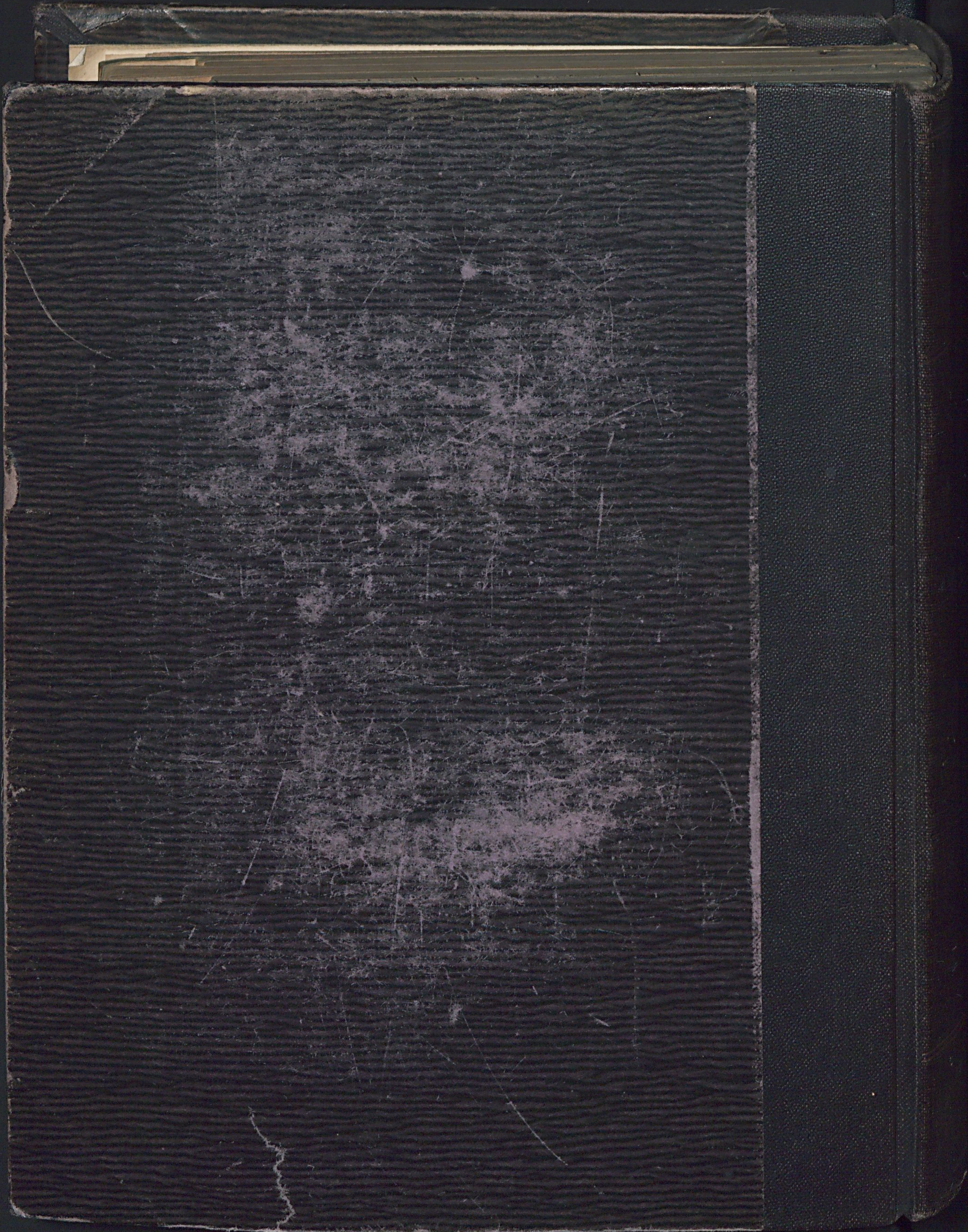
3

Sb.

WPA

B.I.G.

Farbkarte #13

1694 20
20/18

CHRISTI REDEMPTORIS AUSICIO.
DISUTATIO QVINTA

Continens

VÆSTIONES FORENSES EX
Processu & Ordinatione Judic. vulgo
Gerichts Ordnung.

Serenissimi ac Potentissimi Principis
ac Domini, Dn.

IANNIS GEORGII
s & Elect. Sax, &c. Domini nostri clementis,
desumptas,

QVAS

PRÆSIDE

ISTIANO TAUBMANNO, U. J. D.
rof, Publ, Curia Elect. & Facult, Jurid.
Assessoris,
Publicè defendet

CHRISTIAN. SIGISMUND Graff/

*Ad diem 6. Aprilis in Auditoria
Jctorum horis antemerid,*

WITTEBERGÆ,
Excudebat JOHANNES HAKE. M. D. C. XLIV.

